

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Затверджую

Голова Приймальної комісії
Ректор

Факультет менеджменту та маркетингу

ПРОГРАМА
комплексного фахового випробування
для вступу на освітньо-професійну програму підготовки магістра
«Міжнародна економіка»
за спеціальністю 051 Економіка

Програму ухвалено:

Вченою Радою факультету менеджменту та
маркетингу

Протокол № 9 від 27 березня 2023 р.

Голова Вченої Ради

 Марина КРАВЧЕНКО

ВСТУП

Програма складена з метою організації та проведення комплексного фахового випробування для вступу на освітньо-професійну програму підготовки магістра «Міжнародна економіка» за спеціальністю 051 «Економіка».

До складу програми вступного комплексного фахового випробування входять розділи з наступних дисциплін (кредитних модулів):

«Міжнародна економіка»;

«Міжнародна фінансова система»;

«Міжнародна економічна діяльність України».

Комплексне фахове випробування проводиться у вигляді письмового екзамену. Його тривалість становить 3 години – без перерв.

Екзаменаційний білет містить теоретичні питання та задачі.

Теоретичні питання представлені у вигляді закритого тесту – текст кожного з питань містить декілька варіантів відповіді, один з яких є вірним. При відповіді на таке питання достатньо зазначити лише літеру, що відповідає обраному варіанту. Загальна кількість тестових питань – 35.

Загальна кількість задач – 3. Відповідь на цей вид завдання повинна містити: стислий виклад методики розв'язання; формули, що використовуються; отримані проміжні результати; остаточну відповідь.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНЕ ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Тема 1. Міжнародна торгівля.

Зміст та структура міжнародної економіки. Закономірності розвитку міжнародної економіки. Класичні теорії міжнародної торгівлі. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля послугами.

Тема 2. Міжнародний рух факторів виробництва.

Міжнародний рух капіталу. Міжнародний поділ праці та транснаціональне кооперування. Позичковий капітал і міжнародне кредитування. Міжнародна трудова міграція.

Тема 3. Міжнародне науково-технічне співробітництво.

Теорії впливу науково-технічних нововведень на міжнародну торгівлю. Форми міжнародної передачі знань і технологій. Міжнародний обмін інженерно-технічними послугами.

Тема 4. Світова валютно-фінансова система.

Становлення міжнародних валютних відносин. Міжнародні фінансові ринки. Валютний курс: теорія і політика. Платіжний баланс.

Тема 5. Міжнародна економічна інтеграція.

Глобалізація як складова світових інтеграційних процесів у світовій економіці. Україна та світова економіка.

«МІЖНАРОДНА ФІНАНСОВА СИСТЕМА»

Тема 6. Система міжнародних фінансів.

Місце міжнародних фінансів у системі зовнішньоекономічних відносин. Функції міжнародних фінансів. Суб'єкти та система міжнародних фінансових відносин. Роль

держави у міжнародних фінансах. Міжнародне фінансове право. Міжнародна фінансова політика. Основні напрями сучасної політики України в сфері міжнародних фінансів.

Тема 7. Еволюція світової валютної системи

Сутність поняття «валюта» та «валютна система». Види валютних систем та їх елементів. Біметалізм і монометалізм. Бреттонвудська валютна система. Смітсонівська угода. Ямайська валютна система. Європейська валютна система. Міжнародні розрахункові грошові одиниці. Інфляція і валютний курс.

Тема 8. Світовий фінансовий ринок та його структура.

Валютні ринки та валютні операції. Організаційна структура світового фінансового ринку. Котирування валют. Валютна позиція банку. Валютний ринок. Валютні операції «spot» та операції «swap». Строкові валютні операції. Валютні опціони.

Тема 9. Особливості функціонування євроринку.

Євроринки. Особливості ринку євровалют. Ринок капіталів. Ринок єврооблігацій. Ринок євро акцій. Ринок золота.

Тема 10. Ринок міжнародних інвестицій.

Еволюція виводу капіталу. Поняття та сутність міжнародних інвестицій. Роль держави та приватного сектора у вивозі капіталу та інвестуванні коштів. Транснаціональні компанії в системі виводу капіталу та інвестуванні. Кредитні рейтинги. Державне регулювання та заохочення іноземних інвестицій. Вільні економічні зони. Роль міжнародних організацій в інвестиційному процесі. Венчурне фінансування. Міжнародні стандарти рахівництва (IAS).

Тема 11. Міжнародний кредитний ринок і технології кредитування.

Класифікація міжнародного кредиту. Експортні кредити. Комерційні кредити. Суб'єкти та інструменти міжнародного ринку банківських кредитів. Ціна активу на міжнародному ринку банківських кредитів. Синдикувані єврокредити. Процедура синдикування кредиту. Ціна синдикування кредиту та винагорода учасників. Суверенні боржники на ринку несек`юритизованих кредитів.

Тема 12. Фінанси транснаціональних корпорацій.

Фінансова система транснаціональних корпорацій. Модель фінансової системи. Ключові властивості фінансової системи. Міжнародні портфельні інвестиції. Захист інвестицій.

Тема 13. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс.

Організаційні засади міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків. Розрахунки векселями. Розрахунки чеками. Інкасова форма. Документарний акредитив. Авансований платіж. Банківські перекази. Система відкритих рахунків. Розрахунки з використанням пластикових карток. Сутність балансів міжнародних розрахунків. Виникнення і розвиток балансів міжнародних розрахунків. Види балансів міжнародних розрахунків. Структура платіжного балансу. Класифікація платіжного балансу. Методи балансування платіжного балансу.

Тема 14. Заборгованість у системі міжнародних фінансів.

Зовнішня заборгованість: поняття, показники, суб'єкти. Підходи кредиторів щодо подолання кризи заборгованості країн, що розвиваються. Підходи боржників щодо подолання кризи заборгованості країн, що розвиваються. Поняття та механізми реструктуризації боргу. Вторинний ринок зовнішніх боргів. Реорганізація офіційного боргу. Динаміка зовнішнього боргу України.

Тема 15. Україна у світовому фінансовому ринку. Регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин. Міжнародний контроль за рухом капіталу. Формування спільних підходів до міжнародного інвестування та діяльність ТНК. Глобальні податки. Співпраця України із зарубіжними донорами на двосторонній та багатосторонній основі. Співпраця України з МВФ та Всесвітнім банком. Діяльність Міжнародної фінансової корпорації в Україні. Співпраця України із Європейським банком реконструкції та розвитку. Кредитування міжнародними організаціями. Позики на міжнародних ринках капіталу.

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ»

Тема 16. Міжнародна економічна діяльність: поняття, характеристика суб'єктної складової.

Визначення міжнародної економічної діяльності. Складники міжнародної економічної діяльності країн: форми міжнародної економічної діяльності, мета та завдання міжнародної економічної діяльності, принципи. Основні форми міжнародної економічної діяльності: міжнародна торгівля товарами, надання міжнародних послуг, транскордонний рух капіталу та міжнародного кредиту, міжнародна міграція робочої сили, міжнародні валютно-фінансові відносини, міжнародне науково-технічне співробітництво, участь у діяльності міжнародних організацій. Принципи міжнародної економічної діяльності. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності України мікрорівня. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності України макрорівня та їх функції.

Тема 17. Нормативно-правове забезпечення міжнародної економічної діяльності України

Основні нормативно-правові акти, що регулюють питання міжнародної економічної діяльності України. Ліцензування зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Автоматичне та неавтоматичне ліцензування зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування експорту, імпорту. Ліцензія генеральна, разова, відкрита, спеціальна. Перелік документів на отримання ліцензії на експорт (імпорт) та порядок їх оформлення. Квотування.

Тема 18. Ризики міжнародної економічної діяльності

Поняття «ризиків міжнародної економічної діяльності». Класифікація ризиків міжнародної економічної діяльності. Фактори ризиків. Класифікація факторів ризиків. Властивості ризиків: ймовірність, сила впливу, керованість, взаємопов'язаність. Функції ризиків: інноваційна, регулятивна, захисна, аналітична. Аналіз ризиків міжнародної економічної діяльності. Методи виявленні і оцінки ризиків.

Тема 19. Валютне регулювання міжнародних економічних операцій в Україні

Основні нормативно-правові акти у сфері валютного регулювання в Україні, їх характеристика. Поняття валютного регулювання. Принципи валютного регулювання. Поняття валютного нагляду. Мета валютного нагляду. Заходи впливу НБУ. Об'єкти та умови здійснення валютного нагляду. Об'єкти та умови завершення банком здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків.

Тема 20. Захист прав суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Характеристика повноважень органів захисту прав і законних інтересів суб'єктів міжнародної економічної діяльності України. Поняття дискримінаційні дії. Перелік захисних заходів від дискримінаційних та недружніх дій іноземних держав, економічних угруповань. Інформаційні складники заяви суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності при проведенні розслідування фактів дискримінаційних та недружніх дій іноземних держав (економічних угруповань). Схема розслідування та застосування заходів за фактами дискримінаційних та недружніх дій іноземних держав, економічних угруповань. Поняття недобросовісна конкуренція. Схема порушення антидемпінгової процедури. Схема антидемпінгового розслідування та запровадження антидемпінгових заходів. Поняття антисубсидійного розслідування. Поняття зростаючий імпорт, значна шкода. Схема розслідування та впровадження спеціальних заходів проти зростаючого імпорту.

Тема 21. Україна в міжнародній торгівлі товарами.

Поняття експорт, імпорт, реекспорт. Динаміка показників зовнішньої торгівлі товарами України з країнами світу. Структура експорту українських товарів. Структура українського імпорту товарів. Характеристика умов зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Тема 22. Україна в міжнародній торгівлі послугами

Специфічні ознаки послуги, як товару особливого роду, на міжнародному ринку. Характеристика тенденцій експорту-імпорту послуг в Україні. Показники зовнішньої торгівлі України послугами та їх характеристика. Структура українського експорту та

імпорту послуг. Основні чинники впливу на структурну модель участі України у міжнародній торгівлі послугами. Характеристика тенденцій експорту-імпорту транспортних послуг в Україні. Характеристика тенденцій експорту-імпорту послуг в сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг в Україні. Характеристика тенденцій експорту-імпорту послуг професійних та консалтингових в Україні. Характеристика тенденцій українського експорту-імпорту послуг, пов'язаних з подорожами.

Тема 23. Україна в процесах міжнародної міграції робочої сили

Особливості сучасної міграції робочої сили в Україні. Географічні спрямування міграції української робочої сили. Позитивні та негативні наслідки міграції української робочої сили. Заходи для поліпшення міграційної ситуації в Україні.

Тема 24. Україна в процесах міжнародної міграції капіталів та господарської транснаціоналізації

Прямі інвестиції України та прямі іноземні інвестиції в Україну: географічна структура, галузеві напрями інвестування. Інвестиції у високотехнологічний сектор промисловості. Залучення іноземних інвестицій у наукомісткі галузі економіки. Іноземний капітал у банківському секторі України. Найбільші інвестиційні проекти України. Умови залучення іноземних інвестицій в економіку України. Інвестиційний клімат країни. Напрями покращення інвестиційного клімату в Україні.

Тема 25. Україна у міжнародних рейтингах

Порівняльний аналіз частки високотехнологічної продукції у експорті України та країн-лідерів. Глобальний індекс інновацій, складники для його визначення. Місце України у рейтингу Глобального індексу інновацій. Індекс інформаційно-комунікаційних технологій: складники його визначення. Порівняльний аналіз показників України і країн-лідерів за індексом інформаційно-комунікаційних технологій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Економіка зарубіжних країн: підручник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. М. Згуровський, С. В. Нарасєвський. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, вид-во "Політехніка", 2017. 400 с.
2. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник // С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. О. Корогодова, Т. Є. Моїсеєнко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. 208 с.
3. Геоекономічні сценарії розвитку і Україна : монографія / М. З. Згуровський та ін. Київ : ВЦ "Академія", 2010. 328 с.
4. Герасимчук В.Г., Войтко С.В. Міжнародна економіка: навчальний посібник. Київ: Знання, 2009. 310 с.
5. Гронтовська Г. Е. Міжнародна економіка : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 382 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / За ред. А.О. Задой, В.М. Тарасевича. Київ: ЦУЛ, 2012. 416 с.
7. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Г. Козак та ін. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 560 с.
8. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка в питаннях та відповідях : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 228 с.
9. Krugman P., Obstfeld M., Melitz M. International Economics: Theory and Policy. 9th ed. 2012. 705 p.
6. Reinert K. An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy. Cambridge University Press, 2011. 474 p. URL: <http://ebooks.cambridge.org/ebook.jsf?bid=CBO9781139026192>
7. Versteeg R. International economics. University of London, 2015. 250 p. URL: http://www.londoninternational.ac.uk/sites/default/files/programme_resources/lse/lse_pdf/subject_guides/ec3016_ch1-3.pdf.

8. Hrinko I. International Financial System: International Finance [Electronic resource] : textbook for students Specialty 051 «Economics» Educational program «International Economics» / Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. – Electronic text data (1 file: 1,72 Mb). – Kyiv : Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, 2022. – 103 p. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47390>
9. Грінько І. М. Міжнародні фінанси [Електронний ресурс] : навч. посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 1,6 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/29057>.
10. Міжнародні фінанси: підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 528 с.
11. Міжнародні фінанси: навч. посібник / М. І. Макаренко. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 548 с.
12. Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld, Marc J. Melitz. International Finance: Theory and Policy, Global Edition [11th edition]. London: Pearson, 2018. 468 p.
13. Hal S. Scott, Anna Gelpern International Finance, Transactions, Policy, and Regulation (University Casebook Series) [23rd Edition]. California: Foundation Press. 2020. 1524 p.
14. Глущенко Я.І. Міжнародна економічна діяльність України: самостійна робота студентів: рекомендації та завдання для студентів спеціальності 051, освітня програма «Міжнародна економіка». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 59 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/42680/1/Ekonomichna_diialnist.PDF
15. Міжнародна економічна діяльність України : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 704 с. DOI: <http://doi.org/10.31617/p.knute.2018-597>
16. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник / С. В. Бестужева. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 268 с.
17. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон [монографія] / Ю.Г. Козак, Н.В. Притула, О.А. Єрмакова та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 240 с.
18. Участь України у міжнародних організаціях [Електронний ресурс]. URL : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>.
19. Foresight of Ukrainian Economy: mid-term (2015–2020) and long-term (2020 2030) time horizons / V. Dergachova, O. Gavrish, S. Voitko, M. Zgurovsky ets. // [Scientific advisor of the project acad. of NAS of Ukraine M. Zgurovsky]. 2nd ed. Kyiv : NTUU «KPI», Publ. house «Polytechnica», 2016. 136 p.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БЛЕТУ

Тест (70 балів).

Задача 1 (10 балів).

Попит в Україні на побутові джерела безперебійного живлення (ПДБЖ) характеризується рівнянням $Q_d = -0,05p + 100$ (тис. од. в рік), а пропозиція ПДБЖ в Україні визначається як $Q_s = 0,1p - 50$ (тис. од. в рік).

Виконайте такі завдання:

1. Розрахуйте рівноважну ціну та обсяг продажу українських ПДБЖ.
2. Розрахуйте очікувані обсяги попиту, виробництва українських ПДБЖ при світовій ціні в гривневому еквіваленті 750 грн. Визначте потенційний обсяг імпорту при даній ціні.
3. Розрахуйте очікувані обсяги попиту, виробництва українських ПДБЖ, обсяг імпорту при встановленні Україною адвалерного імпортного мита в розмірі 12%.
4. Визначте величину зменшення виграшу (економії) споживачів та їх реальні додаткові витрати при встановленні імпортного мита на ПДБЖ.

Задача 2 (10 балів).

Укладено форвардний контракт на продаж 350 тис. дол., форвардний період становить 3 міс. На дату укладання угоди на ринку діяли: спот-курс – 36.92 грн за дол., облікова ставка НБУ – 8 %, ставка за долар США – 6.7 %. Розрахувати форвардний валютний курс та суму прибутку (збитку) клієнта, якщо на дату розрахунків спот-курс становив – 36.98 грн за дол.

Задача 3 (10 балів).

Для товару, який ввозиться в Україну, розрахувати його митну вартість в євро ($MV_{\text{євро}}$) і в гривнях (MV) за курсом, мито (ставка адвалорна), ПДВ. Ціна покупки 2 євро, кількість одиниць – 3000 шт. Витрати на транспортування до кордону 2300 євро, комісійні витрати – 560 євро. Курс євро – 40 грн за євро. Ставки мита: адвалорна – 30%.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ І ПРИНЦИПИ ВИСТАВЛЕННЯ КІНЦЕВОЇ ОЦІНКИ

Кожна правильна відповідь на теоретичне (тестове) питання оцінюється у 2 бали, а не правильна відповідь оцінюється у 0 балів. Тестове питання має лише одну вірну відповідь. Максимально можлива кількість балів за теоретичні питання – 70 балів ($2 \times 35 = 70$).

Максимально можлива кількість балів за задачі – 30 балів ($3 \times 10 = 30$). Розв’язок задач має містити послідовну методику проведеного розрахунку; формули, що використовуються; отримані проміжні результати; остаточну відповідь.

Підсумковою оцінкою за 100-бальною шкалою є сума балів, отриманих за тестові питання та задачі ($70+30 = 100$).

Отримані бали за 100-бальною шкалою переводяться у підсумок за 200-бальною шкалою. Отримання вступником менше 60 балів (за 100-бальною шкалою), або менше 100 балів (за 200-бальною шкалою) не надають можливості брати участь у конкурсі.

Перерахунок за 200-бальною шкалою здійснюється згідно з Таблицею відповідності оцінок РСО (60...100 балів) оцінкам 200-бальної шкали (100...200 балів).

Таблиця відповідності оцінок РСО (60...100 балів)
оцінкам 200-бальної шкали (100...200 балів)

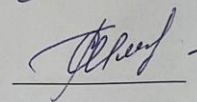
шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200
60	100	70	140	80	160	90	180
61	105	71	142	81	162	91	182
62	110	72	144	82	164	92	184
63	115	73	146	83	166	93	186
64	120	74	148	84	168	94	188
65	125	75	150	85	170	95	190
66	128	76	152	86	172	96	192
67	131	77	154	87	174	97	194
68	134	78	156	88	176	98	196
69	137	79	158	89	178	99	198
						100	200

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

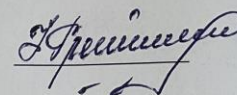
Сергій ВОЙТКО, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної економіки

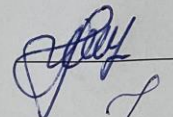
Ярослава ГЛУЩЕНКО, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки

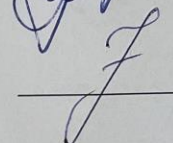
Ірина ГРІНЬКО, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки

Анна КУХАРУК, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки

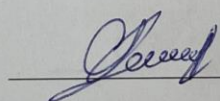

Наталя ЧЕРНЕНКО, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки

Програму комплексного фахового випробування для вступу на освітньо-професійну програму підготовки магістра «Міжнародна економіка» за спеціальністю 051 Економіка рекомендовано кафедрою міжнародної економіки факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (протокол № 8 від 22.03.2023 р.).

Завідувач кафедри
міжнародної економіки
д.е.н., професор

Сергій ВОЙТКО